

Toimintasuunnitelma 2020-2021

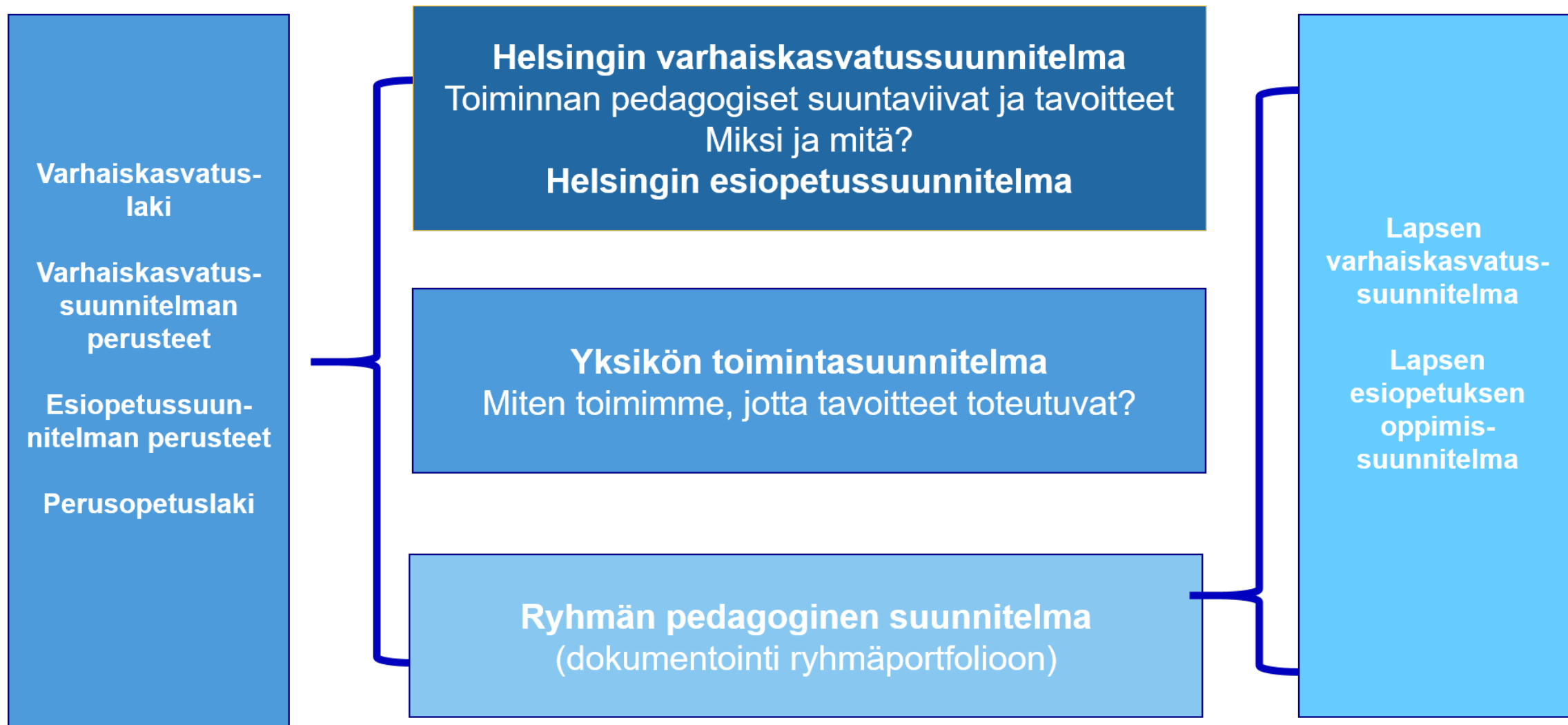
Varhaiskasvatusyksikkö Virkkula-Vironniemi

Hyväksytty: 25.11.2020

Helsinki
Helsingfors

Helsingin varhaiskasvatusta ja esiopetusta määrittävät ja ohjaavat asiakirjat

Ryhmän pedagoginen suunnitelma – ryhmän toiminnan suunnittelu

- Lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin (Lapsen vasu) kirjatut lasten vahvuuksista ja tarpeista nousevat pedagogiset tavoitteet ja toimenpiteet muodostavat pohjan ryhmän pedagogiselle suunnitelmalle ja toiminnan suunnittelulle.
- Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja oppimisen alueet huomioiden.
- Esiopetuksessa ryhmän suunnitelman pohjan muodostavat Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmat ja esiopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Varhaiskasvatuksessa aloittaminen

- Päivähoidon aloittaminen tuo lapsen ja koko perheen elämään monia muutoksia.
- Ryhmän varhaiskasvattajat ja vanhemmat suunnittelevat lapselle yhdessä mahdollisimman hyvän päivähoidon aloituksen.
- Hoidon alkaessa suositlemme päivähoidon harjoittelua. Huomioimme jokaisen lapsen ja perheen yksilölliset toiveet sekä tarpeet aloituksessa. Lapsi on aluksi hoidossa vain pienen hetken ja vähitellen eroaikaa pidennetään.
- Lapsella on oltava voimassaoleva päivähoitopäätös siitä päivästä lähtien, kun hän on ilman vanhempaa päiväkodissa. Tämä on hyvä ennakoida suunniteltaessa tutustumisjaksoa.
- Lapsen siirtyessä toiseen ryhmään huolehdimme, että tieto lapsen kasvun vaiheista tavoittaa myös uuden ryhmän varhaiskasvattajat
- Päiväkodin ryhmien muodostus uutta toimintakautta varten alkaa vuoden alussa, kun näemme esiopetukseen hakijoiden määrän ja sisarussuhteisten lasten hakemukset. Vapautuneet paikat muodostuvat yleensä kouluun lähtijöistä tai muuttajista.
- Esiopetusryhmä toimii omana ikäryhmänään esiopetuksen toiminta-aikana ja neljä ja viisivuotiaille järjestetään myös omaa ikäryhmätoimintaa. Varsinaiset ryhmät muodostuvat joko puhtaiksi ikäryhmiksi tai 1-5-vuotiaiden ryhmiksi. Talossa olevien vanhempien ajatuksia kartoitetaan seuraavaa kautta varten.
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma sekä esiopetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatushenkilöstön ja lapsen huoltajien havainnot sekä lapsen toiveet otetaan huomioon yhteisessä keskustelussa.

Vuorovaikutus ja ilmapiiri 1/2

Vuorovaikutustaidoilla, eli kyvyllä ilmaista itseään ja ymmärtää muita, on suuri merkitys identiteetin kehittymiselle, toimintakyvylle ja hyvinvoinnille. Harjoitteleminen toisen asemaan asettumista, opettelemme tarkastelemaan asioita eri perspektiiveistä ja ratkaisemaan ristiriitatilanteita rakentavasti. Toiminta yhteistyössä muiden kanssa luo mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja eri tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa. Lapset oppivat toinen toisiltaan. Yhdessä he jakavat tietoja, taitoja ja kokemuksia, kyselevät toisiltaan ja väittelevät. Jokainen lapsi kohdataan yksilönä huomioiden tarpeet ja kehitysvaiheet. Ilmapiirin tulee olla kiinnostunut, kysymyksiin kannustava, tilaa antava, lapsesta iloitseva ja keskustelua arvostava. Ilmapiiri muodostuu kuuntelevasta ja osallisuuteen kannustavasta vuorovaikutuksesta.

- Olennaista on varhaiskasvattajien sensitiivisyys, uteliaisuus, havainnointi, arvostaminen ja yksilöllisyyden huomioiminen, lasten mielenkiinnon kohteisiin tarttuminen sekä saatavilla olo. Tunteet vaikuttavat muistoihin, luovuuteen, päättelyyn ja oppimiseen.
- Yhteisöllinen toimintatapa on avainasemassa ja kuinka arjen tilanteet saadaan ratkaistua yhdessä. Ilmapiiri voi vaihdella päivän mittaan, tunteita tulee ja menee. Ilo ja huumori ovat tärkeitä asioita joka päivä. Hyvä vuorovaikutus tekee hyvää ihmiselle, laajentaa hänen mahdollisuuksiaan ja lisää omanarvontuntoa.
- Kannustetaan lapsia tuntemaan omaa toimijuutta tuomalla esiin lasten osaamiset, kiinnostukset, sinnikkyys sekä itsesäätelyn kehittyminen. Varhaiskasvattaja auttaa lapsia luottamaan itseensä ja vaikuttamaan ympäristöönsä eri tilanteissa. Toimijuuden tunne kehittyy vuorovaikutuksessa ja varhaiskasvattajien tehtävänä on olla aktiivisena kannustajana jo ennen kuin onnistumisia tapahtuu. Lasten toimijuus kehittyy vähitellen lapsen kiinnostuessa uusien taitojen ja tietojen oppimisesta, innostuksesta ja taitojen kehittymisestä. Toimijuuden tunne on yhteydessä yksilön emotionaaliseen hyvinvointiin sekä elinikäiseen oppimiseen.

Vuorovaikutus ja ilmapiiri 2/2

- Olemme läsnä lapsen päivän aikana kaikissa eri tilanteissa. Erityisesti toistuvat arkiset tilanteet ovat otollisia läheisyydelle, pohdinnalle ja lasten kanssa keskusteluille. Aikuisen tunnetuki auttaa lapsia toimimaan yksilöinä ryhmässä.
- Ryhmän toiminnan organisointi ja eri tilojen käyttö helpottaa lasten aloitteiden havaitsemista ja toteuttamista. Lasten oppimistoiveisiin, sisältöön liittyviin ajatuksiin ja kiinnostuksiin tartutaan ja ne vaikuttavat toiminnan sisältöön.
- Varhaiskasvattaja tarjoaa turvallisen tunneilmaston mallia. Vuorovaikutuksella ohjataan tavoitteelliseen ja positiiviseen suuntaan, ohjataan siihen mitä tavoitellaan. Lapsiryhmän hyvä ryhmäytyminen on yhteisöllisyyden tärkeä mahdollistaja. Kun lapsella on turvallinen olo ryhmässä tasa-arvoisuus ja toimijuus toteutuvat parhaiten.
- Lasten aloitteet voivat olla hyvinkin pieniä ja jokaisen lapsen tapaan ilmaista itseään on tutustuttava havainnoiden sekä vanhempien että muiden varhaiskasvattajien kanssa keskustellen.
- Ohjattu yhteisöllinen leikki ja pelit sekä yhdessä toimiminen sisällä ja ulkona auttavat lasta toimimaan ryhmässä ja mahdollistavat hänen kokemuksensa olla osa vertaisryhmää. Lasten valitsemaa leikkiä on myös olennaista havainnoida ja havaita onko kaikilla kavereita ja kuinka leikkiin sitoudutaan. Varhaiskasvattaja rikastaa leikin kehittymistä.

Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Osallisuus on kuulluksi tulemistä, päivittäistä kohtaamista ja keskustelemista erilaista teemoista. Osallisuus on luottamusta sekä mahdollisuutta vaikuttaa omaan toimintaan. Turvallinen kasvuympäristö tukee osallisuutta. Lapsi voi olla sellainen kuin on, saa kokea kuuluvansa osaksi porukkaa ja ilmaista oman mielipiteensä.

- Varhaiskasvattajan tehtävänä on vahvistaa lasten aloitteita ja turvata ympäristön riittävä järjestys ja struktuuri, joka mahdollistaa lapsen itsenäisen toimimisen omassa ympäristössään.
- Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhteisten keskusteluiden ja lasten toiveiden sekä mielenkiinnonkohteiden pohjalta.
- Esioppilaat kertovat toimintakauden aluksi, mitä haluavat esiopetusvuoden aikana oppia ja heidän ajatuksiaan toteutetaan vuoden mittaan.
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo tarkoittavat lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioimista ryhmäkasvatuksessa.
- Tasa-arvoinen varhaiskasvattaja huolehtii siitä, että sukupuoli ei ennalta määrittele lapsen taitoja, kykyjä, persoonaa tai kiinnostuksen kohteita. Varmistetaan, että jokainen lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi omana itsenään.
- Työyhteisössä käsitellään toimintavuoden aikana tasa-arvoinen kohtaaminen päiväkodissa opasta (Opetus ja kulttuuriministeriö) ja tarkastellaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta erilaisten tehtävien avulla mm. havainnointi, keskustelut erilaista toimintaan liittyvistä valinnoista, materiaalien hankinnasta ja toiminnan monimuotoisuudesta. Olennaisinta on käydä keskusteluja lasten kanssa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Päiväkoti ei ole erillinen, suljettu paikka, vaan yhteydessä ympäröivään maailmaan. Lapsen käsitykset ja kokemukset eivät kehity ainoastaan kotona ja päiväkodissa, vaan tarvitaan avoin suhtautuminen koko maailmaan. Tutustumme lasten kanssa päiväkodissa olevien perheiden eri kieliin ja kulttuureihin. On tärkeää saattaa lapset suomalaisen kulttuuriperinnön ja helsinkiläisyyden äärelle, unohtamatta moninaisen kulttuurin laajempaa merkitystä.

Kielitietoisuus tarkoittaa sitä, että kieltä käytetään monipuolisesti, kielellä voi leikkiä, runoilla ja riimitellä. Kielitietoisuuteen liittyy monipuolinen erilaisen kirjallisuuden lukeminen, erilaiset puhutavat ja murteet sekä kielenkäyttö, joita pohditaan yhdessä lasten kanssa.

Esiopetusryhmissä käytössä on kuvallinen viikkokalenteri, Roihuset materiaali, Avainsanoja- materiaali sekä päivittäinen pienryhmätoiminta. Ryhmässä tutustutaan lapsen omalla äidinkielellä kirjoitettuun kirjallisuuteen. Kielimaistiaisten muodossa ryhmässä käytetään lasten toista kotikieltä.

Oppimisympäristö ja teematyökentely

Ympäristö jossa toimitaan kehittyy ja muuntautuu jatkuvasti tutkittavan tekemisen ja teeman käsittelyn myötä. Lapset vaikuttavat omaan ympäristöönsä taiteillen ja tutkien.

- Esiopetuksen pedagogisena painotuksena on ilmiöpohjainen oppiminen, toiminnallisuus ja lapsilähtöisyys. Ilmiöpohjaisessa oppimisessa hyödynnetään lapsilta tulleita oppimistoiveita/odotuksia, vahvuuksia ja mielenkiinnon kohteita esiopetusvuodelle. Lasten havainnointi ja ajankohtaiset ilmiöt ohjaavat toimintavuoden teemaa.
- Kaikilta lapsilta kysytään, mitä he haluavat oppia, havainnoidaan ja kysellään, mitkä ovat heidän vahvuudet sekä kiinnostuksen kohteet. Näiden toiveiden ja pedagogisen näkemyksen pohjalta laaditaan ryhmän pedagoginen suunnitelma. Painopisteenä on oppimaan oppiminen, vertaisoppiminen, onnistumisen kokemukset, toiminnan suunnittelun ja arvioinnin oppiminen sekä taitojen ja tiedon hankkiminen.
- Varhaiskasvatuksen koko henkilöstö mahdollistaa kokemuksia, tarjoaa monipuolisia toimintatapoja ja oppimisympäristöjä, jotka vievät lasten oppimista ja ajattelua eteenpäin. Oppimisen lähtökohtana ovat lasten aiemmat kokemukset, heidän mielenkiinnon kohteensa ja osaamisensa, sekä yhteiset elämykset. Päiväkodin yhteinen, koko vuoden jatkuva teema on yhteisöllinen seikkailu. Se on tarina, jota elämme yhdessä mielikuvituksen, draaman ja tutkivan oppimisen keinoin. Myös leikeistä nousevat teemat sekä kokemusmaailma toimivat myös pohjana yhteisen toiminnan suunnittelulle. Lapsen lähikehityksen vyöhykkeet otetaan huomioon yksilöllisesti.

Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö

Leikkimisessä on päiväkotiarjen juju ja ydin! Sen avulla jäsennetään maailmaa, tutkitaan, matkitaan ja jäljitellään kohdattua, harjoitellaan tarvittavia taitoja ja ennen kaikkea iloitaan yhdessä. Leikkiminen tuo onnistumisen kokemuksia, elämyksiä ja avaa ovia lukuisiin maailmoihin sekä innostaa tutkimaan lisää.

- Hyvä leikki vahvistaa lapsen itsetuntoa ja minäkuvaa. Kokemus omasta osallisuudesta ja siitä, että juuri minä olen tärkeä ja merkityksellinen ajatuksineni ja ideoineni, on olennaista lapsen kehitykselle. Leikeissä oppiminen tapahtuu itsekseen ja se liittyy mielikuvituksen, sosiaalisten taitojen ja emotionaalisen herkkyyden kehittymiseen. Leikkiessä ollaan osa porukkaa ja harjoitellaan itsesääätely- ja vuorovaikutustaitoja, konfliktien ja ongelmien ratkaisemista, sekä aistitaan ja tulkitaan sekä omaa, että kavereiden tunneilmaisua.
- Leikki kasvattaa kielellistä osaamista, rikastaa sanastoa ja tarjoaa mahdollisuuksia oppia maailmasta. Usein siinä yhdistyy monta oppimisen osa-aluetta: kauppaleikissä lasketaan ja punnitaan, lempikirjat heräävät eloon, sirkuksessa harjoitellaan tasapainoilua, jaetaan, vuorotellaan, kuunnellaan ja avataan omia ajatuksia. Leikkiessä on lupa kokeilla ja ilmaista. On lupa luoda jotakin omaa, uutta, mielenkiintoista, jännittävää, mitä tahansa! Siinä on turvallista kokeilla ja elää läpi tilanteita, jotka mietityttävät, jännittävät tai tuntuvat jopa vähän pelottavilta.
- Lähteköön siis mielikuvitus ja ideat lentoon!

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

- Olemme valmiita oppimaan uutta, omaksumaan uusia toimintatapoja, käymään koulutuksissa, tietoa jaetaan yhdessä oppimista varten ja apua ja tukea voi saada kaikilta.
- Keskustelemme asiasta kuin asiasta, otamme erilaiset näkemykset huomioon, huolehdimme siitä, että maltamme kuunnella toisen näkemyksiä.
- Pedagoginen keskustelu ja eri näkemysten pohtiminen säännöllisissä arjen rakenteissa mahdollistuu kokousten myötä. Kokouksissa käsiteltäviä asioita voivat ehdottaa kaikki.
- Uusien työntekijöiden perehdytystä käydään koko ensimmäisen työvuoden ja siihen sitoutuu koko työyhteisö.
- Uskalletaan kokeilla ja erehtyä ja oppia yhdessä. Työyhteisön myötäinto innostaa ideoimaan rohkeasti ja innovoivasti asioita uudestaan.
- Onnistumiset ja saavutukset huomataan, niitä juhlistetaan yhdessä. Kannustaminen kuuluu kaikille

Kannustamme hyviin kaveritaitoihin

- Lasten kanssa käsitellään ikäryhmittäin teemoja ystävydestä ja ystävyden teoista, mietimme yhdessä kuinka kaveria voi auttaa ja osoittaa siten myötätuntoa erilaisia tekoja tehden. Lapsia ohjataan yhteistyöhön, olennaista on kysymys ”kerro mitä tapahtui?” jos on huomattavissa keskinäisiä ristiriitoja.
- Varhaiskasvattajat kannustavat myötätuntotekojen tekemiseen enemmän kuin ns. syyllisten etsimiseen, havainnoivat lasten vahvuuksia ja auttavat heitä, joiden vuorovaikutustaidot ovat kehittymässä. Kiinnitetään huomiota sekä yksilön taitoihin että yhteisön vuorovaikutuksen tasoon, ohjataan aina ratkaisuihin, joissa mietitään mitä hyvä ystävä tekee , ei juututa kiusaamispuheeseen
- Lähtökohtana on, että vertaissuhdetaitoja on mahdollista oppia ja harjoittaa.
- Vanhemmat saavat tietoa lasten ristiriitatilanteista ja kuinka ne on ratkaistu. Kaverisuhteissa ovat vanhemmat myös isossa roolissa, yhteinen keskustelu järjestetään matalalla kynnyksellä. Tavoitteena luoda yhteinen ymmärrys ,mitä ryhmässä tapahtuu, pohtia tilanteista yhdessä lasten parhaaksi sekä vahvistaa osallisuuden ja yhteisöllisyyden tunnetta.
- Ongelmatilanteissa tuetaan tasapuolista vuorovaikutusta ja kuulluksi tulemistä
- Erilaisten tilanteiden kartoittamisessa käytetään systemaattista havainnointia, jotta saadaan selville myös epäsuora toiminta kuten leikistä poissulkeminen sekä selän takana puhuminen
- Meidän kasvattajien tehtävänä on auttaa lasta onnistumaan!

Toimintakauden tavoitteet

Helsingin kaupungin strategiasta nousevat yhteiset tavoitteet:

Lasten yksilölliset suunnitelmat ovat perusta lapsiryhmän pedagogiselle suunnitelmalle, joka on käytössä jokaisessa lapsiryhmässä

- Varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella on varhaiskasvatusturva lain turvaama oikeus saada suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa.
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa asetetaan yhdessä toiminnalle tavoitteita, joilla edistetään lapsen suunnitelmallista kasvatusta, opetusta ja hoitoa.

Rakennetaan kulttuuripolkua varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

- Varhaiskasvatusturvan mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset
- Rakennamme helsinkiläisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa yhdessä kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja ympäristöpalveluiden sekä muiden toimijoiden kanssa lasten elämää avartavaa, lapsuutta arvostavaa ja sukupolvien kohtaamiseen kannustavaa Helsinkiä.
- Yksikössä painotetaan ympäristötekoja ja kierrätyskeskus on yksi mahdollinen kumppani ympäristönäkökulmaa lähestyessä. Lisäksi viikoittain hyödynnämme kulttuuri ja kirjastopalveluja (Oodi, Kallion kirjasto, Rikhardinkadun kirjasto, Ham, Ateneum, Kiasma, Annantalo)

Yksikön toimintakaudelle asettamat tavoitteet:

- Kaveritaidot ja kiusaamisen ehkäisy nousut asiakaskokemuskyselystä yhdeksi yhteiseksi teemaksi, tavoitteena kuvata perheille tarkemmin mitä yhteisöllisyys, ystävystyminen ja ristiriitoihin puuttuminen tarkoittaa yksikössä käytännön toimina. Toimintavuoden aikana luodaan yhteinen näkemys , materiaalipaketti joka esitellään myös vanhemmille erilaisin keinoin esim. draamaa hyödyntäen.

Viestintä ja yhteistyö

- Viestimme perheille päivittäisen kuulumisten vaihdon lisäksi lähettämällä viikkokirjeitä sähköpostilla. Koko kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla otamme käyttöön uuden sähköisen ryhmäkohtaisen pedagogisen portfolion vuoden 2021 alussa. Portfoliossa kuvataan pedagogisten suunnitelmien tavoitteiden toteutumista.
- Pidämme uuden toimintakauden alussa vanhempainillan ja käynnistämme vanhempainyhdistyksen kanssa tehtävän yhteistyön. (Korona-aikana 2020 jouduimme pidättäytymään yhteisistä tapaamisista.)
- Olemme perheiden kanssa päivittäin yhteydessä tuonti- ja hakutilanteissa. Tarvittaessa keskustelemme puhelimitse tai Teams-palaverissa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma- sekä esiopetussuunnitelmakeskustelut ovat tärkeä osa vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä. Suunnitelmat tehdään syksyllä ja arvioidaan keväällä.
- Esiopetusryhmät ovat yhteistyössä alueen lähikoulun kanssa. Yhteistyölle tehdään suunnitelma, valitaan teema ja ollaan koulun kanssa säännöllisesti yhteydessä. Hyödynnämme kaupungin taide- ja kulttuuritarjontaa vierailemalla säännöllisesti erilaisissa kohteissa.
- Toimintaa dokumentoidaan valokuvaamalla ja taiteilemalla. Toimintaa arvioidaan säännöllisesti lasten kanssa keskustelemalla ja muistelemalla.